

Avsändare
Sydspetsens miljöhälsa
 Sandövägen 2
 10900 HANKO

Inspektionsrapport

Hälsoskyddsbranschen
 Datum 24.3.2025
 Kod 1855717

Mottagare
Ekenäs högstadieskola
 Hedvig Sohlbergs gata 3
 10600 TAMMISAARI

Ärende Inspektion enligt hälsoskyddslagen
Aktör Raseborgs stad (0131297-0)
Objekt Ekenäs högstadieskola
 Hedvig Sohlbergs gata 3, 10600 TAMMISAARI
Verksamhetens namn Ekenäs högstadieskola
Aktivitet Grundskola
Tidpunkt 5.3.2025

Närvarande

Inspektör Ingegerd Grün-Maja
Verksamhetens representant Maria Riska, rektor
Övriga inspektörer Katianna Kuula, direktör för hälsoövervakningen
Övriga närvarande Catharina Lindström, fastighetschef
 Fredrik Lomberg, fastighetsskötare

Inspektionsgrunder

Ekenäs högstadieskola har granskats i enlighet med hälsoskyddslagstiftningen och Sydspetsens miljöhälsas tillsynsplan. Sådana faktorer och förhållanden som kan orsaka sanitär olägenhet för eleverna beaktas. Inspektionstidpunkten var överenskommen på förhand.

Föregående planenliga inspektion är gjord i mars 2022 (inspektionsrapport 16.3.2022). Inga sanitära olägenheter konstaterades.

2024 har det gjorts en inspektion p.g.a. misstanke om hälsorisker (inspektionsprotokoll 23.9.2024) då flera anmälningar om inomhusluftproblem hade gjorts. Inga åtgärder krävdes i väntan på resultaten av en konditionsgranskning, som utlovades till 20.12.2024.

Resultaten av den konditionsundersökning som gjordes hösten 2024 (Sweco 20.12.2024) beaktas i inspektionen.

Observationer och åtgärder som förutsätts av företaget

1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM OBJEKTET

1.1 Grundläggande uppgifter

Klassificering av **A = Motsvarar kraven (inga åtgärder)**

observationer

Observationer

Ekenäs högstadium har för tillfället 290 elever. Antalet uppskattas bli 305 nästa läsår. Undervisning ges också på andra ställen, i Höjersgården (sju undervisningsurymmen) och Seminariegården (musikundervisning). De ingår inte i denna inspektion.

2024 har skicket på byggnaden och dess konstruktioner och byggnadsmaterial granskats och möjliga risker med tanke på inomhusluftens kvalitet utretts (konditionsutredning Sweco 20.12.2024). Rapporten har tillställts Sydspetsens miljöhälsa först 25.2.2025, och bilagorna 26.2.2025, även om den hade begärts tidigare. Enligt rapporten är byggnaden i relativt dåligt skick och det ges förbättringsförslag. Enligt uppgift kommer Raseborgs stad att renovera byggnaden. Planeringen görs 2025 och ombyggnaden startar 2026.

2. RISKBEDÖMNING OCH EGENKONTROLL

2.1 Riskbedömning och egenkontroll

Klassificering av **A = Motsvarar kraven (inga åtgärder)**

observationer

Observationer

Det har gjorts relativt många anmälningar om dålig inomhusluft till Raseborgs stads inomhusluftgrupp av både elever och personal (7 st. i januari 2025, ett trettiotal ggr 2024).

I samband med den konditionsgranskning, som fastighetsförvaltningen lät utföra, har det gjorts en inomhusluftenkät för skolans elever och personal. Symptom som framträder är instängd (dålig) luft, damm eller smuts, otillräcklig ventilation, trötthet, huvudvärk. På symptomfrågorna svarade i allmänhet över 270 personer. Inomhusluftens kvalitet behandlas nedan i punkt 4.1.

Enligt hälsoskyddslagen måste det inte finnas en skriftlig egenkontrollplan men det rekommenderas att man gör upp och samlar viktiga anvisningar gällande exempelvis hygien, renhållning, innetemperaturer, inomhusluftproblem. I synnerhet vid avvikelser borde anteckningar göras eftersom verksamhetsidkaren är skyldig att identifiera de risker i verksamheten som orsakar sanitär olägenhet och att följa upp de faktorer som påverkar dem.

3. LOKALER, INREDNING, REDSKAP OCH APPARATUR

3.1 Lokaler och inredning

Klassificering av **B = Små brister (styrning och rådgivning)**

observationer

Observationer

Vid inspektionsbesöket granskades inte alla undervisningsutrymmen utan främst de som verkar kunna ha problem med inomhusluften. Allmänt kan dock konstateras att utrymmen och inredning är gamla och slitna, vilket försvårar renhållningen, och inte så ändamålsenliga med tanke på dagens undervisning. Fysik- och kemiklassernas inredning är föråldrad. Byggnaden är gammal (byggd 1966) och det planeras att den ska renoveras grundligt eftersom det har konstaterats problem i fastigheten.

Åtgärderna

Den planerade renoveringen görs och åtgärdsförslag i konditionsgranskningsrapporten beaktas.

3.3 Toalettutrymmen

Klassificering av **B = Små brister (styrning och rådgivning)**

observationer

Observationer

Antalet elevtoaletter är 15 + 2 inva-wc. Enligt anvisningarna borde det finnas 1 wc/15 elever. Enligt uppgift har det varit problem med att elever förstör inredning i dem. P.g.a. användarnas ofog har någon wc tagits ur bruk så i praktiken är antalet toaletter tidvis förminskat p.g.a. ofog. Detta har påtalats tidigare bl.a. i mars 2023 i den s.k. lilla inomhusluftgruppen och i inspektionsprotokollet från september 2024. Då uppmanades skolan att inte låsa sina elevtoaletter, då samtliga behövdes för den elevmängd som då fanns. Det skulle vara viktigt att få eleverna att inse att wc:n ska hållas hela för att kunna vara användbara och för renhållningens skull samt för att eleverna ska ha tillräckligt med toaletter i användning alla tider. De toaletter som granskades var sakenligt inredda med flytande tvål, pappershanddukar och roskisar.

Åtgärderna

Det ska finnas tillräckligt med toaletter, 1 per varje påbörjat 15-tal elever, för dem som samtidigt vistas i byggnaden.

4. DE SANITÄRA FÖRHÅLLANDENA I LOKALERNA OCH DERAS INVERKAN PÅ MILJÖN

4.1 Ventilationen och inomhusluftens kvalitet

Klassificering av **C = Mot kraven (uppmaning)**

observationer

Observationer

Eftersom det har kommit in relativt många klagomål om dålig inomhusluft till inomhusluftgruppen har det gjorts en undersökning av inomhusluftens kvalitet. Resultaten användes för att rikta undersökningar och provtagningar i lokalen. Sydspetsens miljöhälsa fick inte delta i planeringen av provtagningen trots begäran.

Enligt rapporten finns det industriella mineralfibrer i alla delar av skolbyggnaden. Åtgärdsgränsen, som ges i boendehälsaförordningen (545/2015), överskrids. Fibrerna är hälsofarliga och måste därför

avlägsnas. Raseborgs stad har efter inspektionsbesöket rätt ut varifrån fibrerna härstammar. Det är fråga om förhållanden ovanför nedsänkta tak, träfiberskivor, ljudisoleringsmaterial, ljuddämpare i ventilationsanordningar.

Vid inspektionsbesöket konstaterades det en lukt av damm på vissa ställen, i synnerhet i biologisalen. Lukten kan bero på mineralfibrerna. Andra främmande lukter kändes inte.

I biologiklassen har det gjorts en mätning av mikrober i inomhusluften. Resultaten var avvikande. Det kan bero på felkällor vid provtagningen, dvs. elevernas odlingar i rummet, men andra källor kan inte heller uteslutas. Mätningen behöver göras på nytt för att få ett säkrare resultat.

Det berättades att det blir imma på fönstren i undervisningsutrymme B135-B136. Rummets fönster vätter mot norr och Hedvig Sohlbergs gata där det konstateras att dräneringen och avledande av regnvatten är bristfällig. Det finns en luftrenare i detta utrymme.

I utrymmena för huslig ekonomi drar spisfläktarna dåligt även om köket är renoverat för typ fem år sedan. Det är konstaterat i inomhusluftgruppen att ventilationsapparaterna är föråldrade, men man försöker få ut allt som behövs ur dem. Det förekommer dock stora variationer, t.ex. i klassrum 121 upplevs ventilationen för effektiv, vilket leder till buller och drag. Det finns även andra faktorer som kan inverka på ventilationens effektivitet. T.ex. i storklassen täcker den stora vita duken en del av friskluftsventilerna.

Luftväxlingen verkar inte vara optimal för de långa lektionerna (90 min.). Luften uppges bli unken. Det är inte utrett hur många personer som kan vistas i undervisningsutrymmen samtidigt. Raseborg stad har skickat luftmättningsresultat till hälsoinspektören och dessa kommer att granskas i en uppföljningsinspektion.

Åtgärderna

Även om en stor renovering planeras till nästa år uppmanas verksamhetsidkaren, Raseborgs stad, att med snabb tidtabell förbättra inomhusluftens kvalitet i skolbyggnaden. Orsakerna till att det finns mineralfibrer i utrymmena måste avlägsnas så fort som möjligt eftersom fibrerna är hälsofarliga. Åtgärdsgrensen som ges i förordning 454/2015 får inte överskridas. Efter åtgärderna städas utrymmena noggrant.

Utgående från luftmätningar bestäms maximalt antal personer som kan vistas i rummen. Sydspetsens miljöhälsa följer upp detta så fort som möjligt, före vårterminens slut.

Det måste så fort som möjligt, före vårterminens slut, göras en sakkunnig undersökning av mikrobhalten i biologisalens inomhusluft eftersom befintliga uppgifter är otillförlitliga. Provtagningen och undersökningarna ska göras i enlighet med förordning 545/2015 och resultaten ska ges åt Sydspetsens miljöhälsa genast när de färdigställts.

Motivering

Enligt 2 § i hälsoskyddslagen ska verksamheter ordnas så att individens hälsa upprätthålls och främjas. Den som utövar verksamhet som påverkar livsmiljön ska identifiera de risker i verksamheten som orsakar sanitär olägenhet och följa upp de faktorer som påverkar dem (*egenkontroll*). Verksamheten ska utövas så att uppkomsten av sanitära olägenheter så långt som möjligt förhindras.

Enligt 26 § i hälsoskyddslagen ska utrymmen inomhus beträffande bl.a. luftens renhet och luftväxling vara sådana att de som befinner sig i utrymmet inte förorsakas sanitär olägenhet.

Enligt 27 § i hälsoskyddslagen ska åtgärder för att utreda, avhjälpa eller begränsa olägenheten och de faktorer som föranlett den vidtas utan dröjsmål om det i vistelseutrymme förekommer t.ex. lukt, mikrober, damm eller annat därmed jämförbart i den omfattning att detta kan medföra sanitär olägenhet för den som vistas i utrymmet.

4.2 Temperatur och drag

Klassificering av **A = Motsvarar kraven (inga åtgärder)**

observationer

Observationer

I några undervisningsutrymmen upplever man att ventilationen orsakar drag, i synnerhet i rum A121. Det uppstår även kallt drag då det fönstervädras i så gott som alla klassrum.

Allmänt sett kändes innetemperaturen lämplig men det uppgavs att solen kan värma upp rummen mot söder ordentligt. Persienner och (mörklägnings)gardiner hjälper något. Kylning finns inte.

Innetemperaturen ska vara +20°C - +26°C under uppvärmningsperioden och +20 - +32°C utanför den.

4.3 Buller

Klassificering av

A = Motsvarar kraven (inga åtgärder)

observationer

Observationer

Verksamheten utsätts inte för störande buller.

4.5 Andra olägenheter i lokalen

Klassificering av

B = Små brister (styrning och rådgivning)

observationer

Observationer

Belysningen är mycket stark i vissa utrymmen och det upplevs att den t.o.m. orsakar huvudvärk. Det leder till att lamporna inte tänds och då är det relativt mörkt. Också gymnastiksalens belysning anses vara dålig.

Åtgärderna

Undervisningsutrymmenas belysning bör vara ändamålsenlig och inte vara så stark så att den inte kan användas.

5. RENHÅLLNING

5.1 Städutrymmen och -redskap, kvalitet på städningen, rengöring av leksaker, motionsredskap och annat dylikt, textiltvård

Klassificering av

B = Små brister (styrning och rådgivning)

observationer

Observationer

I biologiklassen är armaturen under fönsterbräden smutsiga, vilket har påpekats redan i inspektionsprotokoll 23.9.2024. Lokalvårdschefen uppgav att de ska rengöras genast. I föregående inspektionsprotokoll konstaterades det att städresursen behöver ses över men just ingen förbättring sågs från föregående inspektionsbesök. Behovet är alltså fortfarande aktuellt. Enligt diskussion med lokalvårdschefen håller man som bäst på att optimera städningen. Städningen sköts nu av 2,5 personer.

Det har tidigare påpekats att uppstoppade fåglar inte ska stå framme och samla damm och de finns nu i ett förråd (tekniskt utrymme) eller i vitriner, som står i korridoren.

Allmänt kan konstateras att det fanns mycket damm på ytor. En städare som tillfrågades uppgav att dammtorkning görs alla dagar, ändå var det dammigt. En orsak till dammet kan vara de industriella mineralfibrer som konstaterats finnas i inomhusluften.

Åtgärderna

För att minska på hälsorisker ska städningen vara tillräckligt effektiv. Det ska får inte finnas så mycket synligt damm som det var vid inspektionstillfället. Det ska beaktas att förekomsten av mineralfiber i utrymmena kan öka städbehovet. En uppföljningsinspektion kommer att göras för att kontrollera detta.

Skolans personal och städpersonal diskuterar vad som förväntas av undervisningspersonal eftersom det finns begränsningar på vad lokalvårdarna städar.

6. AVFALL, AVLOPPSVATTEN OCH SKADEDJUR

6.1 Avfall, avloppsvatten (om eget reningsverk/sluten tank)

Klassificering av

A = Motsvarar kraven (inga åtgärder)

observationer

Observationer

Fastighetens avfallshantering är ändamålsenlig förutom att luckorna på bioavfallskärnen utomhus inte var tätt slutna. För att undvika t.ex. att flugor börjar föröka sig där bör luckorna vara tätt stängda.

6.2 Skadedjur

Klassificering av

A = Motsvarar kraven (inga åtgärder)

observationer

Observationer

Inga tecken på skadedjur eller ohyra observerades på inspektionen men det berättades att det förekommer silverfiskar i rum B135-B136. De orsakar inte sanitär olägenhet men kan eventuellt tyda på fuktproblem i konstruktioner.

7. HUSHÅLLS- OCH BRUKSVATTEN

7.3 Temperaturer

Klassificering av **A = Motsvarar kraven (inga åtgärder)**

observationer

Observationer

Kranvattnets temperatur mättes. Det blev tillräckligt kallt (< 20 °C) och tillräckligt varmt (> 50 °C). Det påminnes om att det bör spolas i alla kranar, i synnerhet efter längre lov, för att inte legionella eller andra mikrober ska börja växa i vattenledningarna.

8. UTMHUSOMRÅDEN

8.1 Utomhusområden

Klassificering av **B = Små brister (styrning och rådgivning)**

observationer

Observationer

Avledandet av regnvatten och dräneringen i synnerhet på norra sidan, mot Hedvig Sohlbergs gata, är bristfällig och utgör en stor risk för konstruktionerna.

Åtgärderna

Regn- och ytvatten måste ledas bort från byggnaden.

Tilläggsuppgifter

-

Slutsatser och åtgärder

Skolbyggnaden är gammal och en renovering planeras till år 2026. Enligt inspektionsresultaten och konditionsgranskningen finns det inomhusluftproblem. De torde avlägsnas i och med att byggnaden renoveras men det finns ett stort behov av åtgärder omedelbart för att avlägsna hälsorisker. Därför ges det en uppmaning att skrida till åtgärder, se punkt 4.1.

Vissa brister konstateras också gällande belysning och renhållning samt ytvattenhanteringen, se punkt 4.5, 5.1, 8.1.

Tillämpade rättsnormer

Hälsoskyddslagen (763/1994)

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om sanitära förhållanden i bostäder och andra vistelseutrymmen samt om kompetenskrav för utomstående sakkunniga (545/2015)

Valviras anvisning för tillämpning av förordningen om boendehälsa 8/2016

Avgiften 639,00 €

Avgiftsgrund

Hälsoskyddslagens (763/1994) 50 §, avgiftstaxan för Sydspetsens miljöhälsa

Anvisningar för sökande av ändring av avgiften

Räkning med anvisning för sökande av ändring skickas skilt. Utöver summan ovan debiteras 35,50 € för restid. Avgiften är samma för alla objekt oberoende av geografiskt läge.

Inspektör

Ingegerd Grunn-Maja
HÄLSOINSPEKTÖR
+358447446593
ingegerd.grunn-maja@symi.fi

Distribuering

Företagaren
Fastighetschef, lokalvårdschef